

Enw'r Ymgeisydd	Rhif y Ganolfan	Rhif yr Ymgeisydd
		0

TGAU

179/51

**MATHEMATEG YCHWANEGOL
PAPUR 1**

A.M. DYDD IAU, 24 Mehefin 2010

1½ awr

**NI CHEWCH
DDEFNYDDIO
CYFRIFIANNELL
YN Y PAPUR HWN**

CYFARWYDDIADAU I YMGEISWYR

Ysgrifennwch eich enw, rhif y ganolfan a'ch rhif ymgeisydd yn y blychau ar ben y dudalen hon.

Atebwch **bob** cwestiwn yn y lleoedd gwag priodol.

Cymerwch π fel 3.14.

GWYBODAETH I YMGEISWYR

Dylech roi manylion eich dull datrys lle bo'n briodol.

Nid yw'r diagramau wedi'u lluniadu wrth raddfa oni nodir hynny.

Ni fydd atebion wrth raddfa yn dderbyniol os gofynnwyd i chi gyfrifo.

Dangosir nifer y marciau mewn cromfachau ar ddiwedd pob cwestiwn neu ran o gwestiwn.

I'r Arholwr yn unig		
Cwestiwn	Marc Mwyaf	Marc a Roddwyd
1	6	
2	8	
3	5	
4	4	
5	7	
6	8	
7	5	
8	8	
9	5	
10	3	
11	7	
12	8	
13	6	
CYFANSWM Y MARCIAU		

1. Lled petryal yw x cm, ei hyd yw $2y$ cm a'i berimedr yw 22 cm.
Lled petryal arall yw $3x$ cm, ei hyd yw 8y cm a'i berimedr yw 80 cm.
Darganfyddwch x ac y .

---

[6]

2. (a) Defnyddiwch y dull o gwblhau'r sgwâr i ddarganfod gwerth lleiaf $x^2 + 20x + 3$.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

[3]

- (b) Defnyddiwch y dull o gwblhau'r sgwâr i brofi mai datrysiadau'r hafaliad cwadratig $x^2 + 2fx + h = 0$ yw

$$x = -f + \sqrt{f^2 - h} \quad \text{a} \quad x = -f - \sqrt{f^2 - h} .$$

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

[5]

3. Darganfyddwch $\frac{dy}{dx}$ ar gyfer **pob un** o'r canlynol.

(a) $y = 6x^4 + 3x - 5$.

.....
.....

[3]

(b) $y = x^{-8}$.

.....
.....

[1]

(c) $y = x^{\frac{3}{5}}$.

.....
.....

[1]

4. Mae Huw bob amser yn bwyta cinio a swper. Mae'n hoff o fwyd Eidalaid.
 Y tebygolrwydd bod Huw yn cael pasta i ginio yw 0.7.
 Y tebygolrwydd bod Huw yn cael pasta i ginio a pizza i swper yw 0.56.
 O wybod bod y digwyddiadau "Mae Huw yn cael pasta i ginio" a "Mae Huw yn cael pizza i swper" yn annibynnol, darganfyddwch

(a) y tebygolrwydd bod Huw yn cael pizza i swper,

.....
 .....
 .....

[2]

(b) y tebygolrwydd nad yw Huw yn cael pasta i ginio nac yn cael pizza i swper.

.....
 .....
 .....
 .....
 .....

[2]

- 5. Darganfyddwch gyfesurynnau'r pwynt arhosol ar y gromlin $y = 3x^2 - 18x + 32$ a darganfyddwch ei natur.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

[7]

6. (a) Datrysych $\frac{x}{2}(x + 6) = -4$.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

[3]

(b) Mae Megan yn gwybod bod $x = y + 5$. Mae hefyd yn gwybod bod cyfanswm x ac y yn hafal i luoswm x ac y . Gan ddefnyddio dull algebraidd, dangoswch nad yw x ac y yn rhifau cyfan.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

[5]

7. Mae'r arwydd cyfyngiad cyflymder canlynol mewn milltiroedd yr awr yn cael ei ddefnyddio yn y Deyrnas Unedig (DU).

Rai blynyddoedd yn ôl, cafodd y cynigion canlynol eu gwneud.

- Rhaid i bob cyfyngiad cyflymder newydd yn y DU fod mewn cilometrau yr awr.
- Rhaid i bob rhif ar arwyddion ffyrdd newydd fod yn lluosrif 5.
- Rhaid i bob cyfyngiad cyflymder newydd fod yn is na'r cyfyngiad cyflymder presennol cyfatebol.
- Dylai'r gostyngiad yn y cyfyngiad cyflymder fod cyn lleied â phosibl.

Ar gyfer yr arwydd ffordd uchod darganfyddwch

(a) y rhif ar yr arwydd ffordd newydd,

.....

.....

.....

.....

.....

[3]

(b) y canran lleihad (*percentage decrease*) yn y cyfyngiad cyflymder.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

[2]

8. (a) Darganfyddwch y gweddill pan gaiff $2x^3 - 2x + 1$ ei rannu â $x - 3$.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

[2]

(b) (i) Dangoswch fod $x + 4$ yn ffactor o $2x^3 + 5x^2 - 14x - 8$.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(ii) **Trwy hyn**, ffactoriwch $2x^3 + 5x^2 - 14x - 8$.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

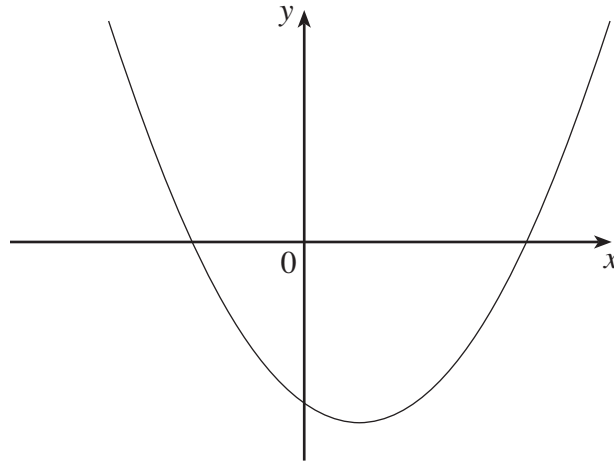
.....

.....

.....

[6]

9. Mae'r diagram yn dangos braslun o graff $y = f(x)$.
Mae gan y graff bwynt minimwm (isafbwynt) yn $(1, -3)$.

- (a) Heb fraslunio cromlin, ysgrifennwch gyfesurynnau pwynt minimwm $y = f(x) + 5$.

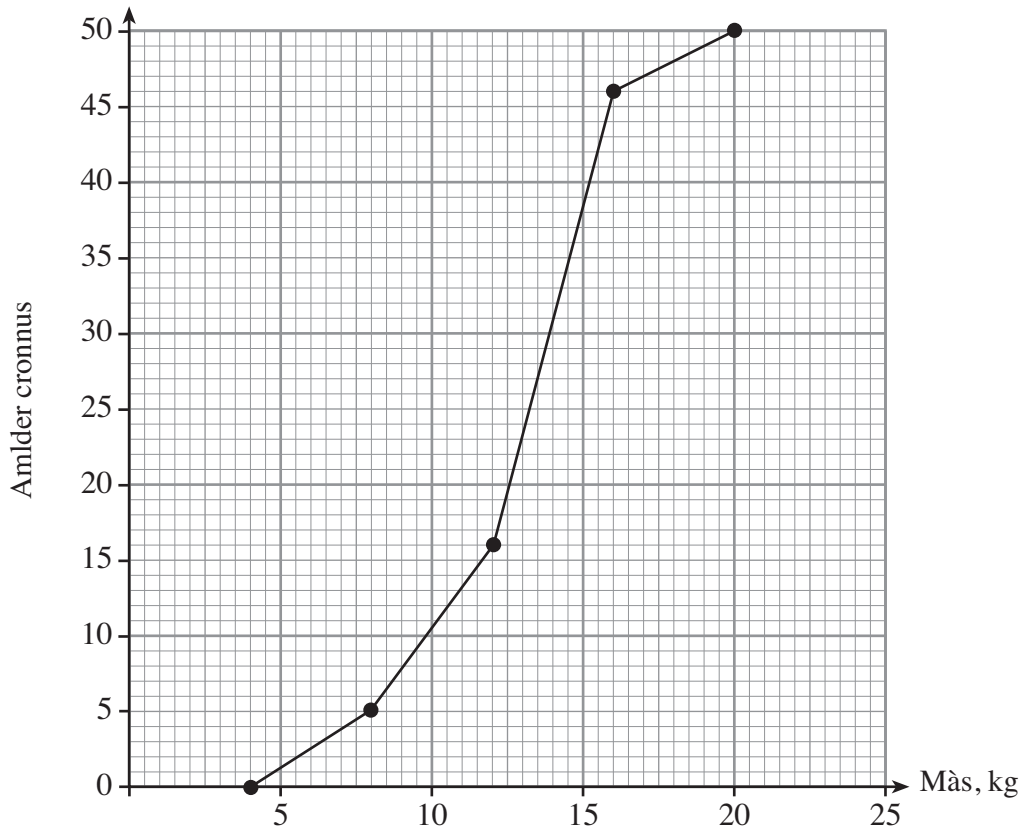
.....
[2]

- (b) Ar yr un echelinau, brasluniwch graff $y = -f(x)$ a thrwy hyn, ysgrifennwch gyfesurynnau pwynt maccsimwm (uchafbwynt) $y = -f(x)$.

.....
[3]

10. Cafodd cyfanswm màs y ffa a gafodd eu cynhyrchu ar bob un o 50 o blanhigion ei fesur. Mae'r diagram amllder cronanus isod yn dangos dosraniad y masau.

Arholwr yn unig

- (a) Cwblhewch y tabl amllder grŵp ar gyfer màs y ffa ar bob planhigyn.

Màs, x kg	$0 < x \leq 4$	$4 < x \leq 8$	$8 < x \leq 12$	$12 < x \leq 16$	$16 < x \leq 20$
Amllder	0				4

.....

.....

.....

.....

[2]

- (b) Mae gan y ffa a gafodd eu cynhyrchu ar 50 o blanhigion eraill yr un canolrif ond amrediad rhyngchwartel mwy. Disgrifiwch sut bydd y diagram amllder cronanus yn wahanol i'r diagram sydd wedi'i roi uchod.

.....

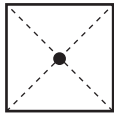
.....

.....

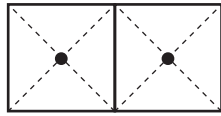
.....

.....

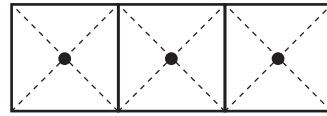
11. (a) Mae artist yn gwneud dilyniant o batrymau. Mae'n defnyddio tri math o ddarn metal, sef rhodenni, sbringiau a bobiau. Mae'n eu weldio at ei gilydd i ffurfio patrymau.

Patrwm 1

Patrwm 2

Patrwm 3

Ym Mhatrwm 2 mae 7 rhoden, 8 sbring a 2 fob.

Ym Mhatrwm n , mae n bob.

- (i) Sawl sbring sydd ym Mhatrwm n ?

.....

- (ii) Sawl rhoden sydd ym Mhatrwm n ?

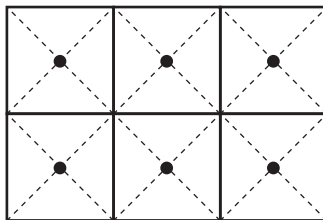
.....

.....

[3]

- (b) Yn awr, mae'r artist yn newid ei gynllun er mwyn gwneud patrymau newydd mwy llydan.

Enw'r patrwm isod yw Patrwm 3 wrth 2.

Ym Mhatrwm x wrth y mae xy bob.

- (i) Sawl sbring sydd ym Mhatrwm x wrth y ?

.....

.....

- (ii) Sawl rhoden sydd ym Mhatrwm x wrth y ?

.....

.....

.....

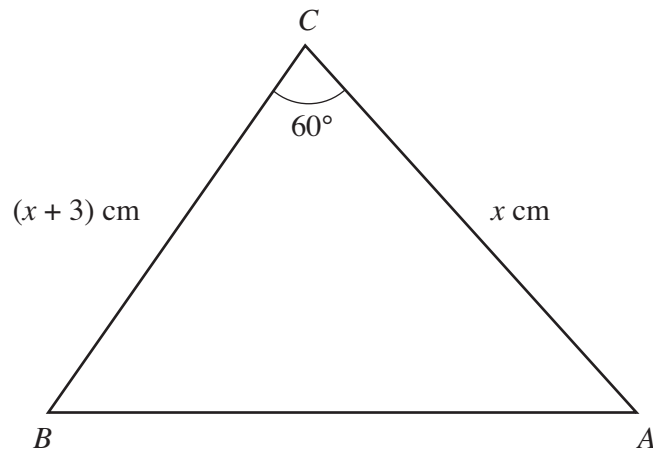
.....

.....

.....

[4]

12.

Nid yw'r diagram wedi'i luniadu wrth raddfa.

O wybod bod arwynebedd y triongl yn $\sqrt{300}$ cm².

(a) Dangoswch fod $x^2 + 3x - 40 = 0$.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

[4]

(b) Cyfrifwch hyd AB.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

[4]

13. Datrysych $\frac{1}{x+1} - \frac{7}{10} = \frac{3-2x}{3x-2}$.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

[6]